19/09/2020

“Η γνώση μόνη της είναι επικίνδυνη”

/ Γνώμες

Του Αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Η γνώση είναι δύναμη και η αγάπη σκοπός, όταν τα δύο αυτά συνοδοιπορούν, έχουμε ένα θαυμάσιο αποτέλεσμα. Κατά τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή «επειδή η γνώση δημιουργεί αλαζονεία, ενώ η αγάπη οικοδομεί» (Α΄Κορ. 8,1), γι’ αυτό προτρέπει«...σύζευξε την γνώση με την αγάπη, και θα γίνεις ταπεινόφρονας και πνευματικός οικοδόμος, οικοδομώντας έτσι πνευματικά και τον εαυτό σου, και όλους εκείνους που σε πλησιάζουν», (Φιλοκαλία ΕΠΕ 14, Μαξίμου του Ομολογητού, Θεσσαλονίκη 2006). Αναλύει ο Ιερός Πατέρας το θέμα με σαφήνεια: « Γι’ αυτόν τον λόγο η αγάπη οικοδομεί, επειδή ούτε φθονεί, ούτε πικραίνει εκείνους που φθονούν, ούτε δημοσιεύει επιδεικτικά το φθονούμενο, ούτε θεωρεί τον εαυτό του, εκείνος πού αγαπά, ότι έφθασε στην τέλεια γνώση (Φιληππ.3,12), και εκείνα πού δεν γνωρίζει, τα ομολογεί, χωρίς να ντρέπεται.Έτσι λοιπόν κάνει τον νου ταπεινόφρονα, και τον προετοιμάζει να προκόβει πάντοτε στη γνώση».

Συμπληρώνει: «Είναι κατά κάποιον τρόπο φυσικό να ακολουθούν την γνώση η αλαζονεία και ο φθόνος, και μάλιστα στην αρχή της γνώσης. Η αλαζονεία

εμφανίζεται μόνο εσωτερικά, ενώ ο φθόνος και εσωτερικά και εξωτερικά. Εσωτερικά εκδηλώνεται προς εκείνους πού έχουν γνώση, ενώ εξωτερικά από εκείνους πού έχουν γνώση».

Πως βοηθάει σε αυτά η αγάπη; Σημειώνει: Η αγάπη ανατρέπει και τα τρία που αναφέρθηκαν. Δηλαδή αφού αγαπά, δεν υπερηφανεύεται, οπότε ανατρέπει την αλαζονεία. Εσωτερικός φθόνος δεν υφίσταται γιατί ο έμπλεος αγάπης δεν ζηλεύει. Αλλά ούτε και εξωτερικός φθόνος υπάρχει, επειδή η καρδιά που αγαπά δείχνει προς όλους μακροθυμία και καλωσύνη(Α΄Κορ.13,4). Μόνο λοιπόν με την απόκτηση της αγάπης, η υπάρχουσα γνώση δεν γίνεται « δαιμονιώδης».

Είναι ολοφάνερα τα σημάδια του χαρίσματος της γνώσεως στερουμένης όμως αγάπης. Ο άνθρωπος τότε στεναχωρεί τον διπλανό του, τρέφει μίσος και κακία για τον άλλον και είναι σαν με τα χέρια του να «κατακεντάει τα μάτια του με αγκάθια και τριβόλια».

Το ερώτημα πού τίθεται εύλογα τώρα είναι, πώς μπορεί να συνδυαστεί η γνώση με την αγάπη. Αναφέρουμε έναν«δρόμο» που μας παρέδωσε ο άγιος Μάξιμος: « Εάν ο Χριστός με την πίστη μας κατοικεί μέσα στις καρδιές μας (Εφεσ.3,17), όπως λέει ο απόστολος, και όλοι οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσεως είναι κρυμμένοι μέσα σ’ αυτόν (Κολοσ.2,3), τότε όλοι οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσεως είναι κρυμμένοι μέσα στις καρδιές μας, και φανερώνονται στην καρδιά μας ανάλογα με την κάθαρση του καθενός που πραγματοποιείται με την εκτέλεση των εντολών». Το είπε ξεκάθαρα ο Χριστός: «…μακάριοι είναι εκείνοι πού έχουν καθαρή την καρδιά, διότι αυτοί θα δουν τον Θεό» (Μτ.5,8).

Εν κατακλείδι,για την απόκτησή της γνώσης θέλει κόπο, για την απόκτηση της αγάπης όμως χρειάζεται αίμα. Είναι όντως δύναμη στον άνθρωπο η γνώση, αλλά χωρίς την αγάπη δεν είναι μόνο ανούσια και κενή, αλλά μπορεί να γίνει επικίνδυνη και καταστροφική.